

Bottendaal al honderd jaar een gemengde wijk

door Harrie Koolen

Op zaterdag 9 november vierde de Historische Vereniging NUMAGA haar 65 jarig bestaan in de Thiemeloods onder bovenstaande motto.

Wim de Natris, lid van de BOB, hield een inleiding over de geschiedenis van Bottendaal: de herkomst van de naam, de eerste bebouwing en de verdere vormgeving van de wijk met de vestiging van bedrijven onder andere ASW, Dobbelman en de Thiemedrukkerij. Hij ontcrachtte de mythe dat Bottendaal ooit een arbeiderswijk is geweest: de huizen die werden gebouwd waren voor de middenstand en kaderpersoneel van de bedrijven. De arbeiders voor de fabrieken kwamen van elders uit de stad. Pas toen de eerste en tweede golf gastarbeiders naar Nederland kwam kwamen er veel arbeiders wonen in Bottendaal. Zij werden onder soms erbarmelijke omstandigheden gehuisvest in de verwaarloosde herenhuizen in Bottendaal.

De wijk verpauperde halverwege de vorige eeuw. Vanaf de jaren 70 werd op initiatief van de bewoners en met veel actie en strijd tegen een in eerste instantie weinig meewerkend gemeentebestuur, Bottendaal weer omgetoverd tot een leefbare woonwijk. De bedrijven verdwenen, de verkeerssituatie werd aangepakt en de huisvesting werd sterk verbeterd door renovatie en nieuwbouw, vooral sociale woningbouw.

In de jaren negentig en eerste decennium van de 21^e eeuw was Bottendaal een sterk gemengde wijk: spreiding van hoog/laagopgeleid, jong/oud, autochtoon/allochtoon en meer/minder vermogend. Tegenwoordig wordt Bottendaal wel de Nijmeegse grachtengordel genoemd, de huizen zijn bijkans onbetaalbaar en dientengevolge wordt de samenstelling van de bewoners steeds minder divers. Er wonen ten gevolge van de intensieve verkamering ook erg veel studenten: de term luxe campus viel. Deze groep drukt een heel eigen stempel op de wijk.

Na de inleiding volgde een ronde tafelgesprek onder leiding van Erik Reijnen, journalist van de Gelderlander, met aan tafel een ziekelijke Sinan Can, Paul van Hontem, architect van de renovatie en nieuwbouw, Jan Willem Koekebakker, oprichter van de gastarbeid- en rechtswinkel in Bottendaal en Wim de Natris. Sinan Can (1977) benadrukte de leefbaarheid van de wijk in zijn onbezorgde jeugd: Bottendalers leefden met elkaar in deze mooie heterogene wijk. Zijn ouders hadden een levensmiddelenwinkel en zijn moeder was erg actief in het Vrouwencentrum. Inmiddels is Sinan verhuisd naar Nijmegen Oost omdat hij hier geen betaalbaar huis kon vinden. Paul van Hontem gaf een schets van de situatie in Bottendaal bij zijn aantreden op het gebied van huisvesting en bedrijfs- en verkeersoverlast. Hij werd in eerste instantie ingehuurd door de bewonersorganisatie en betrokken bij bijna alle renovatie en nieuwbouw.

Van links naar rechts: Erik Reijnen, Sinan Can, Wim de Natris, Jan Willem Koekebakker en Paul van Hontem (foto Harrie Koolen)

Hij roemde de strijdbaarheid en inzet van de bewoners en refereerde aan de moeizame samenwerking met de gemeente. Jan Willem Koekebakker stichtte de gastarbeid- en rechtswinkel juist in Bottendaal, hier was dringend behoefte voor ondersteuning aan met name de gastarbeiders: hulp bij huisvesting, het geven van taalles en het bewaken van hun rechtspositie. Op de vraag hoe de wijk er over 25 jaar eruit zou zien was het antwoord weinig spannend: niet veel anders. Bij monde van Theo Lucassen, lid van de BOB, werd benadrukt dat er nog steeds vele initiatieven in de wijk zijn en dat de bewoners erg betrokken zijn. We wonen misschien nu meer naast elkaar dan met elkaar maar de betrokkenheid is er nog en die moeten we blijven koesteren.

Na het rondetafelgesprek volgde een rondleiding door de wijk in twee groepen onder leiding van Theo Lucassen en Paul van Hontem. Ondergetekende liep mee in de laatste groep. Erg interessant om uit de mond van de architect zelf te horen over de opzet, bedoeling en vormgeving van de diverse nieuwbouwprojecten. Ik weet nu ook waarom de witte bepleistering van de flats aan de Trompstraat niet bestendig was en helemaal afbrokkelde: per ongeluk waren de stenen voor de buitenmuren verwisseld voor de stenen voor de binnenmuren. Deze laatste zijn niet geschikt om te bepleisteren. De buitenmuren zijn hersteld maar de kenmerkende witte kleur is verdwenen.

Al met al een zeer wetenswaardige middag.